

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie egzekucyjnej ze skargi Przemysława G. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. Andrzeja R.

w sprawie z wniosku wierzyciela M. sp. z o.o. w K.

przeciwko dłużnikowi Waldemarowi B.

o świadczenie pieniężne,

po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym

w dniu 18 maja 2011 r.,

na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego

przez Sąd Okręgowy

postanowieniem z dnia 3 stycznia 2011 r., ,

„Czy komornik może prowadzić egzekucję przeciwko dłużnikowi Waldemarowi B. z nieruchomości lokalowej aktualnie stanowiącej własność osoby trzeciej Przemysława G. a powstałej z połączenia dwóch nieruchomości lokalowych stanowiących w chwili połączenia własność osoby trzeciej Przemysława G.:

- nieruchomości lokalowej położonej w P. przy ulicy M. 11/4 objętej księgą wieczystą [...] Sądu Rejonowego w P. nabytej w drodze umowy sprzedaży zawartej pomiędzy Jagodą B. a osobą trzecią Przemysławem G., która to umowa sprzedaży wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 6 maja 2008 r., sygn. akt [...] 223/07 została uznana za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela celem umożliwienia zaspokojenia wierzytelności przysługującej wierzycielowi w stosunku do Waldemara B., Marceli B., Marka S., Zofii S. wynikających z:

- nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w B. z dnia 20 grudnia 2000 r., sygn. akt [...] 3980/00, w zakresie należności głównej w kwocie

28.430,10 zł z odsetkami ustawowymi, kosztami postępowania sądowego w kwocie 8.271,93 zł,

- z kosztów postępowań egzekucyjnych w sprawie [...] 358/02 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. w kwocie 2000 zł i w sprawie [...] 573/05 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. w kwocie 1.800 zł,
- z nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w B. z dnia 20 grudnia 2000 r., sygn. akt [...] 4220/00, w zakresie należności głównej w kwocie 27.581,70 zł z odsetkami ustawowymi, kosztami postępowania sądowego w kwocie 8.216,02 zł,
- z kosztów wynikających z postępowań egzekucyjnych w sprawie [...] 356/02 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. w kwocie 2000 zł i w sprawie [...] 574/05 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. w kwocie 1.800 zł,
- nieruchomości lokalowej położonej w P. przy ulicy M. 11/3 objętej księgą wieczystą [...] Sądu Rejonowego w P. nabytej w drodze umowy sprzedaży zawartej pomiędzy Wojciechem B. a osobą trzecią Przemysławem G., która to umowa sprzedaży wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 17 stycznia 2008 r., sygn. akt [...] 196/07 została uznana za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela celem umożliwienia zaspokojenia wierzytelności przysługującej wierzycielowi w stosunku do Waldemara B., Marceli B., Marka S., Zofii S. wynikających z:
 - nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w B. w sprawie [...] 3930/00,
 - nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w B. w sprawie [...] 3970/00,
 - nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w B. w sprawie [...] 3960/00,
 - nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w B. w sprawie [...] 3970/00,
 - nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w B. w sprawie [...] 3980/00,
 - wyroku Sądu Rejonowego w B. w sprawie [...] 408/02,

czy też komornik powinien umorzyć postępowanie egzekucyjne z nieruchomości na podstawie art. 825 pkt 3 k.p.c. z uwagi na brak tytułów zezwalających na prowadzenie egzekucji z nieruchomości położonej w P. przy ulicy M. 11/3-4 zapisanej w księdze wieczystej Sądu Rejonowego w P. Nr [...] ?”

odmawia podjęcia uchwały.

Uzasadnienie

Przedstawione do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne powstało przy rozpoznaniu zażalenia Przemysława G. na postanowienie Rejonowego w P. z dnia 18 czerwca 2010 r., który oddalił skargę na czynności komornika sądowego wniesioną przez Przemysława G. na postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. z dnia 5 stycznia 2010 r. odmawiające zajęcia nieruchomości lokalowej objętej księgą wieczystą [...] oraz umorzenia w tej części postępowania egzekucyjnego skierowanego do nieruchomości lokalowej położonej w P. przy ul. M. 11, nr 3-4, która powstała z połączenia z nieruchomości lokalowych 3 i 4 położonych w P. przy ul. M. 1, dla których były urządzone księgi wieczyste. Nieruchomości sprzed połączenia objęte były czynnościami prawnymi działanymi przez Przemysława G., co do których sąd prawomocnie uznał je za bezskuteczne wobec wierzyciela występującego w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu zagadnienia prawnego podniósł, że w dacie wydania wyroków ze skarg pauliańskich istniały dwa, samodzielne lokale mieszkalne o numerach 3 i 4 położone w budynku przy ul. M. 11, których właścicielem był skarżący Przemysław G., natomiast w chwili wszczęcia egzekucji wskazane lokale już nie istniały, gdyż Przemysław G. złożył przed notariuszem oświadczenie o połączeniu lokalu nr 3 z lokalem nr 4 i ustanowieniu odrębnej własności lokalu nr 3-4, dla którego założono nową księgę wieczystą. Sąd Okręgowy wskazał, że wprowadzenie połączenia wymienionych lokali nastąpiło na podstawie art. 22 ust. 4 oraz art. 7 ust. 2 ustawy o własności lokali, to jednak jest dopuszczalna w dalszym ciągu egzekucja skierowana do lokalu powstałego wyniku połączenia. Wyrok uwzględniający skargi pauliańskie wierzyciela powinien automatycznie wyrzucić skutek także w stosunku do lokalu powstałego w wyniku połączenia. Stanowisko to Sąd wywiódł z konstytucyjnej zasady praworządności oraz potrzeby zapewnienia skutecznej ochrony prawnej wierzyciela, tym bardziej, że połączenie przez Przemysława G. lokali objętych wyrokami uwzględniającymi skargi pauliańskie było świadomym i celowym działaniem zmierzającym do uniemożliwienia przeprowadzenia skutecznej egzekucji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z treści przedstawionego zagadnienia prawnego wynika w oczywisty sposób, że Sąd Okręgowy oczekuje konkretnego rozstrzygnięcia, odnoszącego się do uczestników postępowania i oznaczonych indywidualnie nieruchomości. Przy tak sformułowanym zagadnieniu pozostaje jedynie rozstrzygnięcie, czy organ egzekucyjny może prowadzić egzekucję z nieruchomości lokalowej położonej w budynku przy ul. M. 11 w P., czy też powinien umorzyć w całości postępowanie egzekucyjne. Rozstrzygnięcie to należy jednak do sądów orzekających w pierwszej i drugiej instancji. Według utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska, przedmiotem przedstawionego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienia prawnego nie może być pytanie o sposób rozstrzygnięcia sprawy w konkretnym stanie faktycznym (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2005 r. II UZP 8/05, OSNC 2006, nr 15-16, poz. 252; z dnia 10 maja 2007 r., III UZP 1/07, OSNP 2008, nr 3-4, poz. 49; z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, nie publ.; z dnia 8 kwietnia 2010 r., III UZP 1/10, nie publ.; z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 38/09, nie publ.). Zagadnienie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia powinno być postawione ogólnie i abstrakcyjnie, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego. Przedstawione do rozstrzygnięcia zagadnienie nie spełnia tych kryteriów.

Przepis art. 390 § 1 k.p.c. przyznaje sądowi rozpoznającemu sprawę w drugiej instancji, w wypadku powstania zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, możliwość przedstawienia tego zagadnienia do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu. Instytucja ta, prowadząca do związania sądów niższej instancji w danej sprawie poglądem Sądu Najwyższego, zawartym w uchwale, jest wyjątkiem od konstytucyjnej zasady podległości sędziego tylko Konstytucji i ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) i reguły samodzielnego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd właściwy. Ze względu na tę wyjątkowość, przesłanka stosowania art. 390 § 1 k.p.c. powinna być wykładana ściśle. Zagadnienie prawne, stanowiące przedmiot pytania sądu drugiej instancji - poza wymaganiem przedstawienia w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu - musi budzić poważne wątpliwości, gdyż użycie przez ustawodawcę przymiotnika

kwalitykującego oznacza, że w razie powstania wątpliwości pierwszego stopnia, tj. zwykłych, sąd drugiej instancji obowiązany jest rozwiązać je we własnym zakresie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2005 r., III CZP 68/05, LEX nr 175457). Sąd Okręgowy w uzasadnieniu postanowienia przedstawiającego do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne, dokonał określonej oceny stanu faktycznego i prawnego sprawy. Opowiedział się zdecydowanie za jednym z rozstrzygnięć. Wobec tego udzielona przez Sąd Najwyższy odpowiedź miałaby służyć jedynie potwierdzeniu prawidłowości przyjętego przez Sąd drugiej instancji stanowiska. Jest to także przyczyna odmowy udzielenia odpowiedzi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2009 r., III CZP 144/08, nie publ.)

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 61 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) postanowił, jak w sentencji.